

Kansanedustaja Merja Kyllönen

Kansanedustaja Raimo Piirainen

Kansanedustaja Tuomas Kettunen

Eduskunnan valtionvarainvaliokunta

Eino Leino talon -säätio sr pyytää – mikäli mahdollista – ottamaan ns. joululahjarahojen rahoituskohteeksi Eino Leino -talon yhteydessä toimivan Paltaniemen teatterin katetun katsomon ja näyttämön rakentamisen rahoittamisen.

Hankkeella olisi arvokas merkitys Paltamon entisen kuntakeskuksen, nykyisen Kajaanin Paltaniemen matkailulliseen ja kulttuuriseen kehittämiseen. Kesäteatteri toimii Eino Leino-talon pihapiirissä Oulujärven rannalla. Talo on kopio Paltaniemellä sijainneesta Eino Leinon synnyinkodista, ja sen vihki käyttöönsä Tasavallan Presidentti Urho Kekkonen Eino Leinon 100-vuotissyntymäpäivänä 6.7.1978. Talon sisällä on laajat näyttelyt Eino Leinosta sekä toisesta kainuulaisesta merkkihenkilöstä Elias Lönnrotista. Eino Leino-talon pihalla sijaitsee kesällä 2021 paljastettu nuorta Eino Leinoa kuvaava Eino Leino-muistomerkki, jonka pystyttämisen mahdollisti Kauko Sorjosen säätio.

Eino Leino-talon välittömässä läheisyydessä sijaitsevat vuodelta 1726 oleva Paltaniemen kuvakirkko, vanha makasiinimuseo, Aleksanteri I:n vierailusta vuonna 1819 kertova Keisarintalli ja nykyään kyläyhdistyksen omistuksessa oleva Kainuun vanhin kyläkoulu vuodelta 1883. Yhdessä alueen halki kulkevan museotien kanssa nämä muodostavat yhden Kainuun merkittävimmistä kulttuuri- ja matkailukohteista.

Kajaanissa ei ole yhtään katettua katsomoa, joka mahdollistaisi kesäteatteritoiminnan sateisella ilmalla. Kesäteatteritoimintaa on harjoitettu Eino Leino-talon pihapiirissä jo yli 10 vuotta, mutta joka vuosi olemme joutuneet perumaan useita näytöksiä huonon sään vuoksi. Vuosittain katsomoksi on lainattu Kajanin kaupungilta urheilukentän siirrettävää katsomoa, jonka siirrosta aiheutuu vuosittain usean tuhannen euron siirtokulut.

Kesällä 2019 talon pihapiirissä järjestettiin yhdessä hollantilaisen yhteistyökumppanin kanssa Kainuussa syntyneestä ja Hollannissa vuonna 1749 kuolleesta 247 cm pitkstä Daniel Cajanuksesta eli Pitkästä Tanelista kertova Cajanus-ooppera, johon rakennettiin erikseen väliaikainen näyttämö. Esityksessä oli noin 90 esiintyjää, ja kaikki näytännöt olivat loppuunmyytyjä. Katettu näyttämö ja katsomo mahdollistaisivat suurempien produktioiden ja myös konserttien järjestämisen.

Eino Leino-talon ylläpitäminen vaatii vuosittain noin 15.000 euron tulot. Talon omistavan säätion tulot muodostuvat vuokraustuloista ja mahdollisista kesäteatterin tuotoista. Säätion talous on ollut useita vuosia erittäin tiukalla, eikä säätio pysty omin varoin toteuttamaan katetun katsomon ja näyttämön rakentamista.

Liitteenä Taustamuistio Paltaniemen teatteri.

Olemme pyrkineet selvittämään 330 hengen katetun katsomon sekä katetun näyttämön toteuttamisen kustannuksia. Apuna olemme käyttäneet suomussalmelaisen arkkitehti Hannu Pyykkösen asiantuntemusta. Hän oli mukana Suomussalmen kesäteatterin suunnittelussa ja toteuttamisessa. Alustavissa katsomon rakenteissa (penkit) on käytetty samoja mittasuhteita kuin Suomussalmella. Paltaniemen teatterissa katsomon perustaminen tapahtuisi tasaiselle peltomaalle.

Hinta-arvioissa on pyritty ottamaan huomioon tapahtunut rakennuskustannusten nousu. Hinta-arviossa ei ole huomioitu mahdollisesti katsomon alle sijoittuvia wc-rakenteita.

Alustava kustannusarvio on 360 000 € (alv 0), jonka pyytäisimme varaamaan. Ohessa liitteenä alustava kustannusarvio.

Arkkitehti Hannu Pyykkönen on laatinut alustavia 3-D-kuvia kohteesta.

Kajaanissa 3.10.2022

Eino Leino talon -säätiö sr

Paavo Enroth, puheenjohtaja

p. 0400 686 161

Esko Piippo, asianhoitaja

p. 050 568 0320

Eino Leino talon -säätiö sr

Sutelantie 28

87850 Paltanimi

www.einoleinotalo.fi

Facebook: Eino Leino -talo

Paltaniemen teatteri

Paltaniemen teatteri

Eino Leino -taloon liittyvän Paltaniemen teatterin henkilöhistoriallinen tausta

Paltamon kuntaan kuulunut Paltaniemen kuntakeskus on toiminut kolmen merkittävän suomalaisen teatterimiehen synnyin- ja asuinympäristönä 1800-luvun loppupuolella. Kasimir Leino (1866-1919), Eino Leino (1878-1926) syntyivät Paltaniemen Hövelössä ja näyttelijä Aarne Orjatsalo (1883-1941) asui kuusi vuotta Paltaniemen Toivonniemellä Hövelön naapurissa. Vuonna 20013 perustettu ja kymmenen vuotta toiminut Paltaniemen teatteri kantaa ydintehtävässään näiden kolmen teatterimiehen muistoa.

Kasimir Leino kirjoitti jo kaksitoistavuotiaana näytelmän Ijankaikkiset eli Kihlatut, jonka Eino Leino julkaisi Helsingin Sanomissa 2.11.1924. Jo vuonna 1881 Kasimirin ohjauksella ja myötävaikutuksella näyteltiin kunnankirjuri Kaaperi Karjalaisen omistamassa Walttarin talon pirtissä joululomalla 7. ja 9. päivinä tammikuuta Aleksis Kiven Nummisuutareita joululomalla olevan nuorison voimin. Tapahtumasta kirjoitettiin innostuneesti Oulun Kaikuun. Paltaniemen rovasti Anders Andelin innostui nuorten näytelmästä niin lupasi rakentaa nuorille teatterihuoneen Toivonniemelle, mutta rovastin kuolema tuli väliin. Kasimir Leinosta kehittyi harras suomenmielinen runoilija, joka toimi mm. Kuopion laulujuhlien juhlarunoilijana 1891 samoin kuin Vaasan laulujuhlien runoilijana 1894. Kun Päivälehti perustettiin Kasimir Leino toimi lehden kirjallisuuden, kuvaamataiteen ja teatterin arvostelijana viitisen vuotta. Kansallisteatterin apulaisjohtajana Kasimir Leino työskenteli vuosina 1895-96. Työnsä ohella Kasimir Leino tutustui laajasti eurooppalaiseen teatteritoimintaan vuonna 1900-luvun alussa. Hän tutustui teattereihin Ranskassa, Italiassa, Kreikassa, Unkarissa ja Puolassa. Kun Viipuriin perustettiin liikemies Juho Lallukan myötävaikutuksella Viipurin Maaseututeatteri, Kasimir Leino valittiin sen johtajaksi vuonna 1899. Hän johti Viipurin teatteria vuoteen 1903. Sen jälkeen hänellä oli lyhytaikaisesti oma teatteriseurue Suomen Näyttämö.

Runoilija Eino Leino peri Päivälehdestä veljensä Kasimirin teatterikriitikon paikan. Eino Leinosta tuli merkittävä teatterikriitikko, jonka ilmeitä seurattiin aitiosta kansallisteatterissa ja arvioitiin mitä hän tulee kirjoittamaan Päivälehden ja myöhemmin Helsingin Sanomiin teatteriesityksestä. Eino Leino kirjoitti 1900-luvun alkupuolesta lähtien 15 kokoillan näytelmää, jotka Vihtori Kosonen julkaisi Naamioita sarjana (kuusi sarjaa). Eino Leino oli aloitteentekijä suomalaisen teatterikoulutuksen käynnistämiseksi. Leinon kutsumana kokoontui Päivä-lehden huoneistossa 21.3.1908 laaja teatteriystävien joukko. Kokoontumista voidaan pitää merkittävänä ponnistuksena teatterikoulutuksen käynnistämiseksi. Vuonna 1912 Eino Leino oli . perustamassa tietävästi ensimmäistä suomalaista kesäteatteria, Helka-näyttämöä Seurasaareen. Sen taustana oli osakeyhtiö. Näytäntöjä varten Eino Leino kirjoitti Kalevalan kuvaelmiksi. Olosuhteista johtuen muutaman näytännön jälkeen esitykset lopetettiin.

Aarne Orjatsalo oli alkuperäiseltä nimeltään Aarne Riddelin, jonka perhe asui Paltaniemen Toivonniemessä kuusi vuotta Aarnen lapsuudessa. Aarne aloitti Maaseututeatterissa, kunnes siirtyi Kansallisteatterin näyttelijäksi Arkadiaan. Aarne Riddelin teki loistokkaita rooleja eri näytelmissä 1904 jälkeen Tampereen teatterissa päätyen myöhemmin Tampereen työvänteatterin johtajaksi. Tämä ura katkesi kansalaissotaan.

Eino Leino -talo

Vuonna 1974 Kajaanissa Kainuun Eino Leino -seura, joka otti tehtäväkseen Eino Leinon synnyinkodin entisöinnin – uudistalona. Talo siirtyi Kajaanin kaupungille 1980. Kaupunki luopui talon ylläpidosta 2010.

Vuonna 1978 Eino Leinon satavuotispäivänä käyttöön otettu alkuperäisen Hövelön piirustusten mukaan rakennettu Eino Leino -talo kantaa ennen kaikkea Elias Lönnrotin (asui Hövelössä 1834-35) ja Eino Leinon kulttuuriperintöä. Talon yhteyteen on 2000-luvun alkupuolella rakennettu Lystinurmi - lato, jossa voidaan pitää taidenäyttelyjä ja kesäisiä tilaisuuksia. Talo siirtyi Kajaanin kaupungilta Kainuun Eino Leino ja Elias Lönnrot -seuralle, jotka siirsivät talon perustetulle Eino Leino talon - säätiölle 2017. Perustetun säätiön säädepääomana oli vuokratontilla sijaitsevat kiinteistöt sekä Paltamon kunnan sijoittama 5000 €. Säätiön taustayhteisöihin liittyi myös Paltamon kunta. Taloa ylläpidetään talkoovoimin. Talon ylläpitoon tehdään satoja, jopa tuhansia tunteja vuodessa. Talon tärkein tulolähde on talon ulosvuokraaminen, mutta se ei kata talon kaikkia korjaus- ja ylläpitokustannuksia. Paltamon kunta maksaa yhteistoimintasopimuksen toteuttamisesta 2000 € vuosittain. Kesäteatteritoiminnan tulot ovat vaihdelleet, koronan aikana on voitu kattaa ainoastaan esityksiin tarvittavat kustannukset.

Talon edessä on Eino Leinon muistomerkki, jonka on muotoillut kuvanveistäjä Sofia Elo.

Talossa toimiva kesäkahvila on talon ulkopuolisen yrittäjän toimintaa.

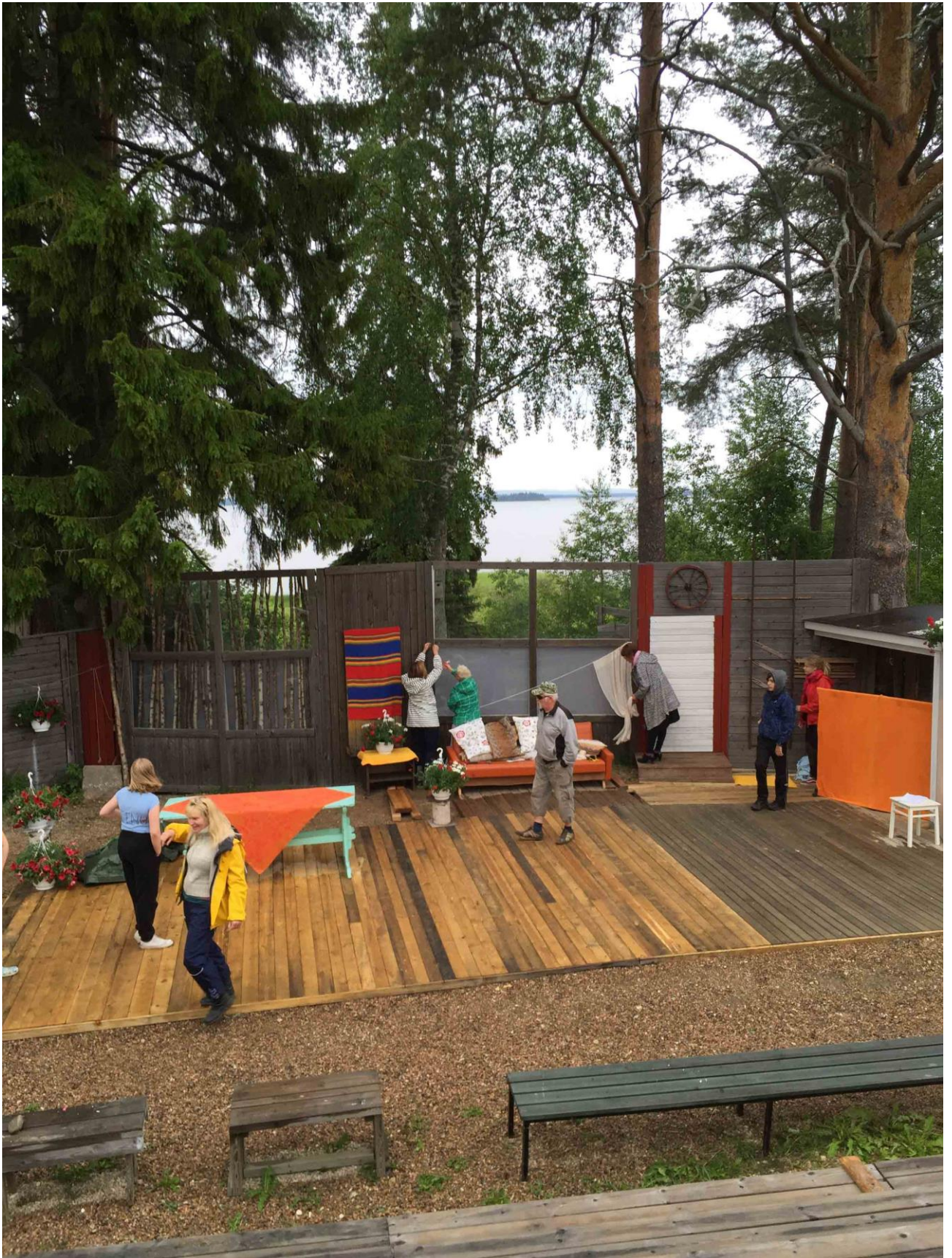
Talo on sähkölämmitteinen. Talossa on kaksi ilmalämpöpumppua.

Paltaniemen teatteri

Paltaniemi on entisen Paltamon emäpitäjän kuntakeskus. Se on keskeinen Kajaanin kaupungin kesämatkailukohde

Tietoisena paltaniemeläislähtöisten suomalaisten teatterivaikuttajien työstä käynnistettiin Eino Leino -talon toimesta kesäteatteritoiminta 2013.

Ajateltiin myös talon kesäisen toiminnan kehittymistä, uutta tulopohjaa ja jotta talo tulisi enemmän tunnetuksi tarvittaisiin uusia toimintamuotoja. Näyttelijä ja ohjaaja Anne Ballinin avustuksella käynnistettiin kesäteatteritoimintaa ja Anne Ballini dramatisoi ensimmäiseksi kesäteatterinäytelmäksi Eino Leinon pienoisromaani Kivesjärveläiset. Oulujärven Leaderin avustuksella rakennettiin näyttämö, joka välillä tuhoutui osittain myrskyssä. Siirtokatsomo vuokrattiin Kajaanin kaupungin urheilukentältä. Kymmenen vuoden aikana on esitetty seuraavat näytelmät: Kivesjärveläiset (2013), Nummisuutarit (2014), Kivenpyörittäjän kylä (2015), Simpauttaja (2016), Onnen maa (2017), Harmaat pantterit (2018), Kaikki tahtoo rakastaa (2019), Pökelö (2020), Ruusunen (2021) ja Rakasta, kärsi ja unhoita (2022). Neljä viimeistä näytelmää kirjoitti ohjaaja. Näyttelijöitä on ollut eri vuosina 6-25 henkeen. Tunnetuin kesäteatterinäyttelijä on ollut Satu Tuuli Karhu vuonna 2015. Katsojien määrä on vaihdellut 1000-2200 henkeen. Kajaanin kaupungin kulttuuritoimi on avustanut vuosittain teatteria noin 1300 €. Teatterin esityksiä ovat hankaloittaneet sääolosuhteet (sade ja sateen uhka), jotka herkästi vaikuttavat katsojien päätöksiin ja hankaloittavat markkinointia esimerkiksi ryhmille. Esityskautta on rajannut myös katsomon käyttöoikeus, sillä sama siirrettävä katsomo on oltava Vimpelin urheilukeskuksessa paikoillaan elokuun alussa Kajaani Prikaatin valatilaisuuden vuoksi.

Näyttämön sijainti

Teatteri on hienolla paikalla Oulujärven kuuluvan Paltaselän rantatörmällä, jossa näyttämön takaa pilkottaa Paltaselkä. Samalla se merkitsee sitä, että paikalla tuulee herkästi. Katsomon takana on teatterin parkkipaikat. Vuonna 2017-2018 rakennettiin Oulujärven Leaderin tuella ja talkootoiminnalla Lystinurmi-ladon päähän teatterilaisten tauko-, pukeutumis- ja tarpeiston säilytystila.

Kymmenen vuoden aikana Paltaniemen teatterille on ollut ominaista:

- Harrastajanäyttelijöinä samoissa näytelmissä ovat näytelleet 8-75 vuotiaat
- Anne Balliinilla on ollut erityinen kyky muokata käsikirjoituksia ja luoda rooleja, jolloin halukkaita näyttelijöitä ei ole tarvinnut karsia
- käytössä on ollut ohjaaja, joka kirjoittaa itse uusia näytelmätekstejä

Kun kysymyksessä on harrastajateatteri, osa näyttelijöistä pysyy vuodesta toiseen, osa näyttelijöistä vaihtuu vuosittain.

Erillisenä projektina Kainuun Eino Leino -seura ry toteutti Eino Leino -talon pihapiirissä vuonna 2019 mittavan Daniel Cajanus -oopperan hollantilaisen kumppanin kanssa.

Kaikki tahtoo rakastaa 2019

Siirtokatsomo

Teatterin olosuhteiden parantaminen

Miksi tarvitaan katettua katsomoa ja näyttämöä?

Teatterin olosuhteiden parantaminen on välttämätöntä, jotta Kajaanin keskikaupungin välittömässä läheisyydessä toimisi yksi kesäteatteri ja Eino Leino -talon ylläpito voidaan pitää elävänä ja taloudellisesti mahdollisena. Tällä hetkellä Kainuussa voidaan kesäteatteriesityksiä katetulla näyttämöllä ja katsomolla esittää Suomussalmella, Puolangalla, Paltamossa ja Sotkamossa. Kajaanissa toimii kaksi kesäteatteria: Vuolijoen teatteri ja Paltaniemen teatteri. Kummallakaan ei ole katettua katsomoa ja näyttämöä.

Kajaani maakunnan keskuspaikkana tarvitsee suojatun kesäisen esityspaikan, jossa voidaan toteuttaa kesäteatteria ja kesäisiä konsertteja. Katettu katsomo ja esityslava mahdollistaa esitysten jäntevän markkinoinnin ja tilanteiden ennakkoinnin, esimerkiksi talkooväen varaamisen. Eino Leino -talon yhteydessä on jo paikallaan muu esitystoimintaan tarvittavat palvelutilat.

Vuonna 2024 Kainuun Eino Leino -seura täyttää 50 vuotta. Kajaanin on mukana vuonna 2026 Oulun kulttuuripääkaupunki -projektissa. Kajaanissa on jokakesäinen kaupungin järjestämä Runoviikko, jolla

ei ole katettua kesäistä esityspaikkaa. Jokakesäisen käytön lisäksi Paltaniemen esityspaikkaa kannattaa kehittää vastaanottamaan erilaisia merkkivuosien tapahtumia.

3.10.2022

Eino Leino talon -säätio sr

Sutelantie 28

87850 Paltaniemi

Kuva Eino Leino -talon pihapiirissä toteutetusta Cajanus -opperasta 2019. Kuva harjoituksista. Näyttämö rakennettiin esityksiä varten.

Paltaniemen kesäteatteri / Eino Leino talon -säätio
Uudisrakennus
Rakennusosa-arvio, (alustava, 30.9.2022)

Talo 2000 –nimikkeistön mukaan jaoteltuna

Kohde Paltaniemen kesäteatteri / Eino Leino talon -säätio
Rakennuksen laajuus, katsomo 320:lle hengelle, näyttämö 92 m2
Suunnitteluvaihe: alustava ehdotus 30.9.2022.

Ro	nimike	yks	määrä	EUR/yks	EUR
1	RAKENNUSOSAT				
11	<u>ALUEOSAT</u>				<u>14000</u>
111	Maaosat, maan kaivu	erä	1	5000	5000
112	Tuennat ja vahvistukset	erä	1	4000	5000
113	Päällysteet	m2	120	30	3600
114	Alueen varusteet	erä	1	500	400
115	Alueen rakenteet	-			
12	<u>TALO-OSAT</u>				<u>194740</u>
121	Perustukset: pilari	kpl	14	250	3500
	perusmuurit	jm	60	160	9600
122	Alapohjat, näyttämö	m2	92	70	6440
	Käymälät	m2	15	100	1500
123	Runko,				
1231	Väestönsuoja - ei ole				
1232	Kantavat seinät, - ei ole				
1233	Pilarit, teräs	kpl	14	500	7000
1234	Palkit, liimapuu, h=1,2 m	jm	22	300	6600
	h=0,6 m	jm	83	150	12450
1235	Välipohjat - ei ole				
1236	Yläpohjat, kohdissa 1261 ja 1234.				
1237	Eriyiset runkorakenteet,				
	Runkoa jäykistävät rakenteet	erä	1	10000	10000
124	Julkisivut				
1241	Ulkoseinät,				
	suojaseinäkkeet h 3m	jm	20	160	3200
	h 5m	jm	24	250	6000
1242	Ikkunat, - ei ole				

1243	Ulko-ovet,	kpl	4	700	2800
125	Vesikatot				
1261	Vesikattorakenteet, vesikatto	m2	550	220	121000
1262	Räystäsrakenteet	jm	93	50	4650
1263	Vesikatteet, kohdassa 1261.				
13	<u>TILA-OSAT</u>				<u>91000</u>
131	Tilan jako-osat,				
	käymälöiden seinät	jm	14	200	2800
132	Tilapinnat, käym. Pinnat	erä	1	2000	2000
133	Tilavarusteet				
1331	Vakiokiintokalusteet, ei ole				
1332	Erityiskiintokalusteet,				
	käym. Kal	erä	1	3000	3000
1333	Varusteet:				
	Penkit, portaat ja				
	kaiteet 320:lle henkilölle	erä	320	260	83200
134	Muut tilaosat, ei ole				

RAKENNUSOSAT yhteensä 299740 Eur (alv 0%)
(laskelma vuoden 2022 syyskuun hintatasoon)

2 TEKNIikkaOSAT

PUTKIOSAT: sadevesikourut, -syöksytorvet, -kaivot ja -viemäri					
	erä	1	3000	3000	
ILMANVAIHTO-OSAT, ei ole					
SÄHKÖOSAT, kaapelit ja pistorasiat valaisimille ja muille sähkölaitteille					
	erä	1	4000	4000	
TIETO-OSAT, -					
LAITEOSAT, -					

TEKNIikkaOSAT yhteensä 7000 Eur (alv 0%)

3 HANKETEHTÄVÄT

TYÖMAATEHTÄVÄT (työmaateknikka),					
SUUNNITTELU- ja					
RAKENNUTTAMISTEHTÄVÄT	erä	1	25000	25000	

HANKETEHTÄVÄT yhteensä 25000 Eur (alv 0%)

4 KIINTEISTÖTEHTÄVÄT

MAA-ALUETEHTÄVÄT, LUPA-JA LIITTYMISMAKSUT

RAHOITUS JA MARKKINOINTI	erä	1	6000	6000
--------------------------	-----	---	------	------

KIINTEISTÖTEHTÄVÄT yhteensä 6000 Eur (alv 0%)**5 KÄYTTÄJÄTEHTÄVÄT**

TILAVARUSTUS	-
--------------	---

TOIMINNAN YLLÄPITO	-
--------------------	---

7 HANKEVARAUKSET

SUUNNITELMA- JA HINTAMUUTOKSET

	Erä	1	10000	10000
--	-----	---	-------	-------

MUUT VARAUKSET	-
----------------	---

HANKEVARAUKSET yhteensä 10000 Eur (alv 0%)**Kokonaiskustannukset yhteensä (hintataso 2022 / syyskuu, alv 0%)****KOHDAT 1-7 yhteensä 347 740 Eur (alv 0%)**